

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ВІННИЦЬКИЙ
НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Факультет менеджменту та права Кафедра права

ДЕМ'ЯНЧУК Ю. В.

МІЖНАРОДНЕ ПУБЛІЧНЕ ПРАВО

**Методичні вказівки до практичних занять здобувачів першого
(бакалаврського) рівня вищої освіти за галуззю знань – 08 Право.
Спеціальність – 081 Право, освітньо-професійної програми – Право**

Вінниця 2023

Дем'янчук Ю. В. Міжнародне публічне право. Методичні вказівки до практичних занять здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за галуззю знань – 08 Право. Спеціальність – 081 Право, освітньо-професійної програми – Право, 2023 р. 26 с.

Розробники: Дем'янчук Ю. В., доцент кафедри права, доктор юридичних наук, доцент. Вінницький національний аграрний університет.

Рецензенти: Маньгора Т.В. кандидат юридичних наук, доцент, Вінницький національний аграрний університет.

Добренька Н.В. кандидат юридичних наук, доцент, Відокремлений структурний підрозділ закладу вищої освіти „Відкритий міжнародний університет розвитку людини „Україна” Білоцерківського інституту економіки та управління.

Затверджено до видання науково-методичною комісією ВНАУ
(протокол № 6 від 15 березня 2023 р.)
за поданням навчально-методичної комісії факультету менеджменту та
права
(протокол № 7 від 13 березня 2023 р.)

ЗМІСТ

Передмова.....	4
2. Теми та зміст практичних занять	5
3. Тестові завдання з навчальної дисципліни.....	14
4. Контрольні запитання	20
5. Рекомендована література.....	22

1. ПЕРЕДМОВА

Метою навчальної дисципліни є розкриття значення міжнародного публічного права у належному правовому урегулюванні ситуації, коли відносини суб'єктів публічного права пов'язані з одним або кількома правопорядками, іншими, ніж український правопорядок.

«Міжнародне публічне право» як навчальна дисципліна є складовою навчальних дисциплін еколого-правового циклу та органічно пов'язана з такими дисциплінами як «Адміністративне право», «Адміністративне судочинство», «Земельне право», «Міжнародне право».

Основні завдання дисципліни «Міжнародне публічне право» є можливість отримання системних знань про поняття, методи, систему, функції, джерела та основні категорії міжнародного публічного права, засвоїти вчення про його суб'єктів, а також місце у правовій системі, джерела, а також комплексно засвоїти основні поняття та категорії міжнародного публічного права. Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні:

знати :

- 1) принципів положення щодо місця та ролі міжнародного права у загальній структурі міжнародного права та в окремих національних правопорядках;
- 2) поняття, предмет, систему та джерела цієї галузі права;
- 3) методи регулювання правовідносин у міжнародному публічному праві;
- 4) найбільш важливі підгалузі, інститути та норми міжнародного публічного права;
- 5) теоретичні засади та складнощі практичного застосування інститутів міжнародного публічного права, які розглядаються в цьому курсі;
- 6) тенденції подальшого розвитку цих інститутів у світлі теорії міжнародного публічного права та відомої в Україні світової практики їх застосування;
- 7) орієнтовні перспективи шляхів можливого удосконалення

вміти :

- 1) піддавати аналізу тексти міжнародних договорів з питань міжнародного публічного права;
- 2) встановлювати колізійні принципи та норми, що підлягають застосуванню, правильно користуватися ними;
- 3) пов'язувати існуючі національні засоби вирішення колізійних питань із загальними вимогами міжнародного публічного права;
- 4) знаходити відповіді (та документи) з питань регламентації порядку та процедур розгляду спорів, які виникають або можуть виникнути у правовідносинах з іноземним елементом;
- 5) знаходити місце конкретних публічних норм у загальній системі міжнародного публічного права;
- 6) пов'язувати їх аналіз з тенденціями розвитку відповідних підгалузей міжнародного публічного права;
- 7) передбачати можливі наслідки застосування національного законодавства в його існуючому вигляді;

2. ТЕМИ ТА ЗМІСТ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ З НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «МІЖНАРОДНЕ ПУБЛІЧНЕ ПРАВО»

Атестація 1

Тема №1. Предмет, система та джерела міжнародного публічного права.

Суб'єкти міжнародного публічного права

План:

1. Предмет регулювання міжнародного публічного права.
2. Система міжнародного публічного права.
3. Джерела міжнародного публічного права.
4. Суб'єкт міжнародного публічного права.

Методичні рекомендації:

При вивченні теми та підготовці до заняття слід звернути увагу на те, що міжнародне право є результатом суспільної практики. Необхідно запам'ятати, що міжнародне право слід відрізнити від міжнародних відносин і дипломатії. Важливим є те, що норми міжнародного права регулюють три групи правовідносин це цивільні, шлюбно-сімейні та трудові. Але слід пам'ятати що обов'язковим у всіх трьох є присутність іноземного елемента.

Теми рефератів:

1. Історія виникнення міжнародного публічного права.
2. Міжнародний судовий прецедент як джерело міжнародного публічного права.
3. Міжнародна правова доктрина як джерело міжнародного публічного права.

Задача 1

Відоме міжнародно-правовій науці визначення міжнародного права зазнавало багатьох змін, продиктованих політичною кон'юнктурою, що віддзеркалювала основні напрями зовнішньополітичної лінії держав у різні періоди. Так, міжнародне публічне право визначалось як «сукупність норм, що регулюють відносини між державами у процесі їх боротьби і співробітництва, виражають волю панівних класів цих держав і забезпечуються примусовими заходами держав індивідуально чи колективно»; а також як система «договірних і звичаєвих норм і принципів, що регулюють міжнародні відносини і виражають відносно узгоджену волю держав, зумовлену дією закономірностей суспільного розвитку даної епохи».

Сучасний підхід до визначення сутності міжнародного права позбавлений ідеологічних настанов і політичної заангажованості, які були властиві для епохи протистояння антагоністичних соціально-політичних систем. Воно базується на інших, об'єктивних оцінках даної правової системи, по-іншому трактуючи роль волевиявлення учасників міжнародних відносин у формуванні принципів і міжнародних норм, їх призначення, способів і механізмів реалізації як таких.

Запитання до задачі 1.

1. Як можна прокоментувати основні дефініції поняття «міжнародне право», що наведені? 2. Чи відповідає зміст поняття міжнародного права його термінологічному значенню?
3. У чому полягає відмінність міжнародного публічного права та міжнародного

публічного права?

4. У чому полягає зміст поняття системності міжнародного публічного права і які основні елементи поняття «міжнародна система»?

5. Яку роль у формуванні міжнародно-правової системи відіграє волевиявлення учасників міжнародного спілкування – суб'єктів міжнародного права?

Задача 2.

1.1. «Міжнародне право – це особлива система правових норм, що не входить до будь-якої національної системи права і не включає норми національного права». Такий підхід до питання співвідношення міжнародного і внутрішньодержавного права, що базується на положеннях дуалістичної (на відміну від моністичних теорій, які віддають пріоритет якійсь одній зі згаданих правових систем) точки зору, хоча спочатку він не виключав взаємовпливу тої чи іншої системи права, в останні роки суттєво критикується і піддається корегуванню.

Сьогодні доктрина міжнародного права, у т.ч. вітчизняна переважно впливає з того, що «регулювання певних відносин вимагає координації норм обох правових систем, їх взаємодії у правотворчій і правозастосовній діяльності». Контрверзи виникають лише у зв'язку з потребою визначення механізму, за допомогою якого така взаємодія здійснюється, а також з питання про можливість (неможливість) прямої дії відповідних міжнародних норм у рамках національних правових систем.

1.2. Серед інших положень Декларація принципів, якими держави-учасниці НБСЄ повинні керуватись у своїх взаємовідносинах, встановлює, що «при реалізації своїх суверенних прав, включаючи право встановлювати свої закони і адміністративні правила, вони будуть узгоджуватись зі своїми юридичними зобов'язаннями згідно з міжнародним правом; вони, крім того, підтверджують, що у випадку, коли зобов'язання членів ООН за Статутом ООН суперечитимуть їх зобов'язанням за будь-яким договором, переважаючу силу мають їх зобов'язання відповідно до Статуту».

1.3. На переконання деяких вчених, «держава повинна побудувати свою правову систему таким чином, щоб забезпечили виконання міжнародних зобов'язань. Мир і міжнародний правопорядок належно можуть бути забезпечені за умови, що в державах утвердиться демократичне правління на основі поваги прав людини і верховенства права. Демократія і законність у міжнародному житті неможливі без демократії і законності всередині держави».

Водночас у доктрині висловлюється думка, за якою норми міжнародного права можуть увійти до складу внутрішньодержавного права лише у порядку, встановленому кожною державою самостійно – такий процес деякими теоретиками називається як «трансформація». Інші фахівці, навпаки, переконливо доводять, що «жодного перетворення одних норм на інші не відбувається і відбуватися не може. Трансформація полягає у забезпеченні державою за допомогою своїх владних повноважень виконання міжнародних зобов'язань»

Запитання до задачі 2.

1. Визначте і порівняйте предмети міжнародного і внутрішньодержавного правового регулювання, міжнародного публічного і міжнародного публічного права.
2. Як Ви оцінюєте поняття примату міжнародного права над внутрішньодержавним в юридичному і політичному значенні?
3. У чому полягає сутність моністичної і дуалістичної теорій співвідношення міжнародного права і національного: які аргументи висловлюються відомими їх представниками?
4. На основі норм яких національних і міжнародних нормативних актів слід підходити до вирішення проблеми співвідношення згаданої проблеми?
5. Чи не існує суперечностей між принципами суверенної рівності держав і добросовісного виконання ними своїх договірних зобов'язань?

Література: 1, 8, 24, 27, 30, 35.

Тема №2. Право власності та інші речові права. Право інтелектуальної власності.

План:

1. Поняття права власності. Види власності у різних країнах.
2. Колізійні питання права власності.
3. Поняття та види права інтелектуальної власності.
4. Джерела права інтелектуальної власності.

Методичні рекомендації:

Слід звернути увагу на колізійні питання права власності — це питання, по в'язані з необхідністю обрання одного з колізуючих національних законів для вирішення конкретного питання, пов'язаного з правом власності, зокрема з визнанням права власності на річ, що придбана за кордоном; встановленням змісту права власності. Також необхідно розглянути джерела права інтелектуальної власності, а саме «Паризьку конвенцію про охорону промислової власності», «Конвенцію про заснування Всесвітньої організації інтелектуальної власності», «Бернську конвенцію про охорону літературних і художніх творів», «Всесвітню конвенцію про авторське право».

Теми рефератів:

1. Міжнародно-правова охорона права інтелектуальної власності.
2. Основні міжнародні угоди щодо охорони авторських та суміжних прав.
3. Промислова власність та її міжнародна охорона.

Задача 1

Іноземний інвестор Джон Лакимен відкриває з своїм українським партнером спільне підприємство з виробництва меблів. З цією метою Джон Лакимен має намір закупити в Японії високоточне обладнання з деревообробки та передати це обладнання у якості свого інвестиційного внеску у спільне підприємство. Які зобов'язання виникають у інвестора при передачі до підприємства такої інвестиції? Яким чином ця інвестиція відображається в документах підприємства?

Яким чином і на підставі якого закону іноземний інвестор зможе завести зазначене обладнання на територію України?

Задача 2

У результаті розпаювання земель колективного сільськогосподарського підприємства громадянка Л. отримала у приватну власність земельну ділянку сільськогосподарського призначення, розташовану на території Вінницького району. Після її смерті вказана земельна ділянка перейшла у спадщину її онуки Ф., громадянки Словаччини. Після прийняття спадщини Ф. звернулася до відповідних державних органів на території України із заявою про видачу на її ім'я Державного акту про право приватної власності на землю, у чому їй було відмовлено.

Якою правосуб'єктністю у сфері земельних правовідносин володіють іноземні громадяни? Чи можуть перебувати у власності іноземних громадян землі сільськогосподарського призначення, розташовані на території України?

Який правовий режим у сфері земельних відносин надано іноземним громадянам в Україні?

Література: 2, 8, 25, 26, 34, 41, 43, 44.

Тема №3. Правочини та зобов'язання в міжнародному публічному праві.

План:

1. Поняття правочину в українському та зарубіжному законодавстві.
2. Класифікація договорів.
3. Форма і зміст правочину.

Методичні рекомендації:

При підготовці до практичного заняття слід звернути увагу на те, що відповідно до чинного законодавства України визначення поняття «правочин» міститься в ЦК України (ст. 202). Для кращого розуміння матеріалу слід надати визначення зовнішньоекономічному договору. Також варто вивчити колізійні питання укладання та дії зовнішньоекономічних договорів (контрактів).

Теми рефератів:

1. Поняття зовнішньоекономічної угоди. Lexmercatoria.
2. Принципи міжнародних комерційних договорів (Принципи УНІДРУА).
3. Охарактеризувати звичаї міжнародної торгівлі, навести приклади.

Задача 1

За Договором купівлі-продажу №100, що був укладений у м. Києві 12.04.2020 р., сторона Продавець зобов'язується продати стороні Покупець 50 телевізорів Самсунг сріблястого кольору. У якості права, яке сторони обрали для розв'язання спорів, у Договорі купівлі продажу товарів №100 від 12.04.2020 р. визначено Віденську конвенцію з міжнародної купівлі-продажу товарів 1980 року. Договір було виконано вчасно, але 20 телевізорів Самсунг прибули чорного кольору, що не влаштовує Покупця.

Які варіанти існують для розв'язання цієї ситуації? Визначити всі можливі варіанти з посиланням на відповідні норми та оберіть найкращий з вашої точки зору.

Задача 2

У дорожньо-транспортній пригоді на території Польщі зіткнулись два легкові

автомобілі. Один з них належить громадянину України, який був за кермом. Інший водій -громадянину Польщі. Правила дорожнього руху порушив громадянин Польщі.

До суду якої країни мають звернутись сторони щодо відшкодування шкоди? За законодавством якої країни цей спір має бути вирішений і чому?

*Література:*2, 7, 9, 11, 28, 35.

Тема №4. Сімейне право.

План:

1. Поняття і умови укладення шлюбу.
2. Процедура оформлення шлюбу. Консульський шлюб.
3. Регулювання відносин подружжя в міжнародному публічному праві.
4. Процедура розірвання шлюбу в міжнародному публічному праві.
5. Регламентація відносин батьків і дітей у міжнародному публічному праві.
6. Правовий інститут усиновлення в міжнародному публічному праві.

Методичні рекомендації:

При вивченні даної теми варто звернути увагу на те, що порядок укладення і розірвання шлюбу у кожній країні різний в залежності від національних особливостей. Невідповідності, які породжують за собою розбіжності матеріального права стосовно укладення і розірвання шлюбів певним чином впливають на колізійне регулювання даної сфери. Відповідно до іноземного законодавства держав, форма шлюбу повинна визначатися за місцем його укладання. При вирішенні подібних колізійних проблем на практиці у сфері шлюбно-сімейних відносин не є недостатнім знати лише колізійну норму або ж певне положення законодавства держави, до якого воно відсилає.

Теми рефератів:

1. Усиновлення, ускладнене іноземним елементом. Національне законодавство різних країн з цього питання.
2. Присутність свідків та їх роль при укладенні шлюбу у різних країнах.
3. Гаагська конвенція 1978р. про право, яке застосовується до режиму майна подружжя.

Задача 1

Громадянка України та громадянин ОАЕ бажають зареєструвати шлюб на території України. Але у громадянина ОАЕ вже є дві жінки, що дозволяється законами цієї країни. Громадянки України відомо про той факт, що у громадянина ОАЕ вже є дві жінки, але вона все одно погоджується взяти шлюб з ним. Чи може бути такий шлюб? Аргументуйте свою відповідь.

Чи буде визнаний дійсним шлюб, укладений між громадянами України, що проживають поза її межами, зареєстрований в консульській установі чи дипломатичному представництві України?

Чи правильним є твердження про те, що шлюб між іноземцями, зареєстрований поза межами України за законом держави, на території якої його було зареєстровано буде визнаний дійсним в Україні лише в тому випадку, якщо він відповідатиме вимогам українського законодавства?

Задача 2

Громадянка України О.Ковтун і громадянин Чехії Д. Градич мають намір одружитись та звернулись до адвокатської контори з питаннями щодо оформлення шлюбного контракту в Україні, а саме: яке право має бути застосоване до шлюбного контракту, яка інституція здійснює реєстрацію цього контракту?

Які особливості реалізації шлюбного контракту? Надайте розгорнуту відповідь на їх запит.

Задача 3

Громадянка України М. вийшла заміж за громадянина Угорщини О. Шлюб було оформлено у м. Мукачево. Їх дитина народилася на території Угорщини та стала її громадянкою. При розірванні шлюбу в Мукачівському міськрайонному суді було винесено рішення про те, що дитина повинна проживати разом із матір'ю в Україні. Але, незважаючи на це рішення, батько дитини, скориставшись тимчасовою відсутністю матері, вивіз дитину до Угорщини.

Чи може мати подати позов до суду Угорщини та вимагати виконання рішення Мукачівського міськрайонного суду про те, що дитина повинна проживати разом із нею? Чи може мати ставити питання про повернення дитини на підставі положень Гаазької конвенції про цивільно-правові аспекти міжнародного викрадення дітей 1980 р.? *Література:* 3, 4, 5, 14, 16, 17, 18, 19, 30, 45.

Атестація 2

Тема №5. Спадкові відносини в міжнародному публічному

праві.

План:

1. Спадкове право у міжнародному публічному праві.
2. Колізійні норми спадкового права:
 - А. колізії щодо об'єкта спадкових відносин;
 - Б. колізії відносно здатності до складання заповіту;
 - В. колізії відносно форми заповіту.

Методичні рекомендації

При вивченні даної теми варто звернути увагу на загальна характеристику колізійного права про спадкування в окремих країнах. Дослідити правове положення спадкодавців і спадкоємців згідно з міжнародними нормами, а також міжнародне регулювання форми заповіту. Додатково можна розглянути такі конвенції: Гаазька конвенція про форму заповіту 1961р., Вашингтонська конвенція 1973 р. та Конвенція про правову допомогу між країнами СНД (Мінська конвенція 1993 року).

Теми рефератів:

1. Спадкові права іноземців в Україні та громадян України за кордоном.
2. Колізійні норми МППП, які регулюють перехід спадкоємства до держави.
3. Спадкування за заповітом в зарубіжних країнах.

Задача 1

Подружжя Яблуневих, які були громадянами України, останні два роки постійно проживали на території Німеччини. Одного разу пан Яблуневий

відправився в подорож по країні. Під час подорожі, в місці, де не було представників органів державної влади, у пана Яблуневого стався інфаркт і він, відчуваючи, що помирає, в присутності 3 світків (що відповідає вимогам законодавства Німеччини) сказав, що заповідає все своє майно пані Яблуневій і помер. Однак, окрім майна, що знаходилося на території Німеччини, пану Яблуневому належав на праві приватної власності будинок, що знаходився на території України, де проживає його донька від першого шлюбу. Коли пані Яблунева захотіла продати цей будинок і попросила доньку виселитися з нього, то донька померлого звернулася до суду України з позовом про скасування заповіту, оскільки його було укладено у формі, яка не передбачена законодавством України. Чи має пані Яблунева право одержати цей будинок у спадок? Чи буде скасовано заповіт судом України?

Задача 2

Громадянин України К. склав заповіт на користь племінниці, що є громадянкою Чехії. За своєю формою заповіт відповідає праву України.

Чи повинен даний заповіт за своєю формою відповідати праву Чехії?

Аргументуйте свою відповідь

Література: 3, 4, 6, 15, 33, 40.

Тема №6. Трудові відносини і соціальне забезпечення.

План:

1. Трудова міграція. Правове регулювання транснаціональних трудових відносин.
2. Місце міжнародного трудового права в системі права.
3. Колізійне регулювання міжнародних трудових відносин.
4. Трудові відносини з іноземцями та джерела їх регулювання.

Методичні рекомендації:

При підготовці до даної теми варто звернути увагу на Міжнародні акти ООН, МОП, Ради Європи, ЄС, звичаєве право та судову практику. Варто дослідити міжнародно-правове забезпечення захисту прав працюючих. В міжнародному публічному праві існують колізійні прикріплення, що застосовуються до регламентації трудових відносин з іноземцями.

Теми рефератів:

1. Підприємницька діяльність іноземців в Україні.
2. Трудовий статус іноземців-членів дипломатичного персоналу та співробітників міжнародних урядових організацій.
3. Правове регулювання праці іноземців в Україні та національний режим.

Задача 1

Київський міськрайонний суд, розглядаючи позов громадянки Словаччини Р. до громадянина України В. щодо визнання права на спадщину, встановив, що спірним, зокрема, є нерухоме майно, яке перебуває на території Канади. Колізійна норма України у даному випадку відсилає до права країни, в якій знаходиться це майно.

Які основні принципи та обсяг застосування іноземного права? Що є підставою для застосування судом України права Канади?

Який порядок встановлення змісту права 27 Канади?

Право якої країни має бути застосоване судом у разі неможливості встановити зміст права Канади у розумні строки?

Література: 2, 3, 19, 29, 30, 34.

Тема №7. Міжнародний цивільний процес.

План:

1. Поняття міжнародного цивільного процесу.
2. Міжнародна підсудність, виключна підсудність та пророгаційні угоди.
3. Право на судовий захист іноземців у різних державах.
4. Цивільні процесуальні права іноземців в Україні та громадян України за кордоном.
5. Підсудність цивільних справ за участю іноземних осіб.

Методичні рекомендації:

Варто звернути увагу на те, що основною проблемою МПП є проблема вибору між правовими системами декількох країн, які «стикаються» одна з одною при виникненні приватноправових відносин з іноземним елементом. Проблема вибору стосується не тільки матеріального права, а й правопорядку в цілому, включаючи вибір судової юрисдикції певної країни. Слід відмітити, що у деяких державах саме розв'язання колізії юрисдикцій розглядається як головне, першочергове завдання МПП.

Теми рефератів:

1. Визнання і виконання рішень іноземних судів в Україні.
2. Принцип взаємності та національного режиму.

Задача 1

До судової установи України надійшло клопотання про визнання та виконання на території України рішення господарсько-адміністративного трибуналу іспанської провінції Астурія (Tribunal Económico-Administrativo Regional del Principado de Asturias) щодо українського підприємства. Суддя відмовив у задоволенні клопотання, посилаючись на те, що між Україною та Іспанією не укладено угоди про взаємне визнання та виконання судових рішень, крім того, українське підприємство є містоутворюючим, від нього залежить бюджет цілого міста, а виконання зазначеного рішення може спричинити складну фінансову ситуацію.

Чи правомірне рішення прийняв суд? Обґрунтуйте відповідь.

Задача 2

До господарського суду м. Києва звернулося українське АТ «Фаянсовий завод» з позовом до англійської компанії Howard&Ackford. Спір виник з приводу зовнішньоекономічного контракту, який виконувався в основному на території України. Згаданий контракт містив арбітражне застереження про вирішення можливих спорів у комерційному арбітражі. Оскільки спір було передано до господарського суду, представник відповідача (англійської компанії Howard&Ackford) надав свої заперечення на позов, докази, брав участь у судовому розгляді. Але, не погодившись із рішенням суду, подав апеляційну скаргу, де зазначив, що позов було подано з порушеннями угоди про передачу

справи на розгляд до третейського суду, тому господарський суд не мав права розглядати спір, що випливав з контракту.

Якими нормативними актами регулюються питання про передачу спорів на розгляд комерційного арбітражу?

Чи правильно вчинив суд першої інстанції, розглянувши справу? Обґрунтуйте відповідь. *Література:* 5, 12, 15, 19, 21, 32, 33, 35.

Тема №8. Міжнародний комерційний арбітраж.

План:

1. Правові засади функціонування міжнародного комерційного арбітражу.
2. Типовий закон про міжнародний комерційний арбітраж ЮНСІТРАЛ.
3. Арбітражна угода і арбітражне застереження.

Методичні рекомендації:

Варто звернути увагу, що договірна природа арбітражу означає, що його формування є прерогативою сторін. Заснування або обрання арбітражу здійснюється сторонами, між якими існує спір про право. У міру поширення міжнародного комерційного арбітражу зростала необхідність його правової регламентації. Насамперед це знайшло своє відображення в укладенні двосторонніх договорів і угод, що містять положення про арбітраж. Особливо слід відзначити колективні зусилля держав у плані міжнародно-договірної уніфікації питань арбітражу в багатосторонніх угодах на регіональному або універсальному рівнях.

Теми рефератів:

1. Історія розвитку міжнародного комерційного арбітражу.
2. Морська арбітражна комісія при Торгово-промисловій палаті України.
3. Міжнародний комерційний арбітраж при Торгово-промисловій палаті України.
4. Міжнародно-правові засади діяльності третейських судів.

Задача 1

На розгляді українського господарського суду знаходилося доручення, видане у Румунії юридичною особою українському представнику на ведення справ в суді. На довіреності був відсутній апостиль, що засвідчує підпис генерального директора фірми, що видала доручення. Суд дійшов висновку, що повноваження особи щодо підпису позовної заяви не підтверджені, зважаючи на неналежне оформлення довіреності, і що позов підлягає залишенню без розгляду згідно з п. 1 частини першої ст. 63 ГПК України. Чи правильне рішення прийняв суд?

На яких документах повинен проставлятися апостиль?

Чи можливі інші способи завірення іноземних офіційних документів?

Задача 2

Українське АТ «Світязь» та офшорна компанія «Sanders», зареєстрована у штаті Делавер США, уклали у 2006 р. угоду про сумісну діяльність, усі спори, пов'язані з цим договором, мали розглядатися Арбітражним інститутом Торгової палати Стокгольма відповідно до його Регламенту англійською мовою. У застереженні було також вказано, що спори мають вирішуватися по справедливості (*ex aequo et bono*). АТ «Світязь» неодноразово порушувало

умови договору, і компанія «Sanders» звернулася до арбітражу, який прийняв рішення про стягнення заборгованих сум на користь офшорної компанії. У подальшому компанія «Sanders» звернулася до українського суду із заявою про примусове виконання арбітражного рішення, але їй було відмовлено, оскільки рішення арбітражу не містило посилань на належне до застосування право, тобто було незаконним.

Чи правомірне рішення прийняв суд? Обґрунтуйте відповідь.

Література: 6, 10, 13, 21, 36, 38, 39, 42, 47, 46.

3. ТЕСТОВІ ЗАВДАННЯ З НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «МІЖНАРОДНЕ ПУБЛІЧНЕ ПРАВО»

Тема №1. Предмет, система та джерела міжнародного публічного права.

Суб'єкти міжнародного публічного права

1. Позначте визначення, яке розкриває поняття «міжнародне публічне право»:

- A. «підгалузь міжнародного права, що регулює міжнародні економічні відносини»;
- B. «сукупність норм, що регулюють приватні та процесуальні відносини, які виникають у сфері міжнародного спілкування між юридичними та фізичними особами»;
- C. «сукупність норм національного права, що регулюють відносини міжнародного обміну товарами та послугами»;
- D. «сукупність принципів та норм, що є загальнообов'язковими для усіх держав в приватноправовій сфері»

2. Вкажіть ознаку, яка характеризує приватні правовідносини:

- A. ієрархічні відносини між суб'єктами;
- B. перевага директивно-зобов'язуючих норм права;
- C. широке використання договірної форми регулювання;
- D. одностороннє волевиявлення суб'єктів.

3. Які форми права застосовуються у міжнародному публічному праві?

- A. міжнародні договори;
- B. внутрішнє законодавство;
- C. господарські договори;
- D. судова та арбітражна практика

4. Які акти внутрішнього законодавства повністю присвячені врегулюванню правовідносин за участю іноземного елемента?

- A. Закон України «Про міжнародне публічне право».
- B. Закон України «Про зовнішньоекономічну діяльність».
- C. Закон України «Про правовий статус іноземців».
- D. Закон України «Про громадянство України».

5. Колізійна норма – це:

- A. норма, що містить колізію;
- B. норма, яка визначає, право якої держави має бути застосоване до правовідносин, ускладнених іноземним елементом;
- C. норма, яка усуває колізію між нормативними актами однієї держави;
- D. норма-санкція.

Тема №2. Право власності та інші речові права. Право інтелектуальної власності.

1. Правоздатність фізичної особи визначається:

- A. за її особистим законом;
- B. за законодавством України;
- C. правом місця перебування;
- D. правом, обраним цією особою.

2. Належність майна до нерухомих або рухомих речей, а також інша класифікація визначається правом держави :

- A. громадянином, якої є власник;
- B. де це майно знаходиться;
- C. особи, що відчужує (продає, дарить та ін.);
- D. набувача майна.

3. Право власності та інші речові права на рухоме майно, що перебуває в дорозі, визначається:

- A. правом держави, відправлення вантажу;
- B. правом держави, місця призначення цього вантажу;
- C. правом держави перевізника;
- D. за допомогою автономії волі.

4. Відповідно до закону місця знаходження речі вирішується:

- A. об'єм прав власника, порядок реквізиції та конфіскації майна;
- B. коло осіб, що мають можливість володіти таким правом;
- C. порядок спадкування;
- D. зміст права власності та інших речових прав, їх здійснення та захист.

5. Колізійними питаннями права власності є:

- A. встановлення змісту права власності та інших речових прав;
- B. диференціація майна на рухоме та нерухоме;
- C. визначення підстав виникнення та припинення права власності;
- D. встановлення змісту юридичної категорії «право власності».

Тема №3. Правочини та зобов'язання в міжнародному публічному праві.

1. Позначте визначення, яке розкриває поняття «міжнародні комерційні правочини» (зовнішньоекономічні правочини):

- A. правочини, укладені внаслідок здійснення оферти та акцепту на території різних держав;
- B. правочини, укладені між сторонами, комерційні підприємства яких знаходяться на території різних держав;
- C. правочини, розрахунки за якими здійснюються в іноземній валюті;
- D. правочини між іноземцями.

2. Вкажіть питання, які вирішуються відповідно до зобов'язальностатуту (права, що застосовується до правочину):

- A. здатність особи бути зобов'язаною за договором;
- B. права та обов'язки сторін договору;
- C. форма договору;
- D. наслідки недійсності договору.

3. Позначте вірне правило, що застосовується до визначення форми зовнішньоекономічного договору, однією із сторін якого є громадянин чи

юридична особа України:

- A. Форма договору визначається правом, що застосовується до змісту правочину (*lex causae*);
 - B. Форма договору визначається правом місця укладання правочину (*locus regit formam actus*);
 - C. Договір укладається в простій письмовій формі, якщо інше не передбачене законом;
 - D. Договір укладається в письмовій формі та потребує нотаріального посвідчення.
4. Позначте питання, що регулюються Віденською конвенцією про договори міжнародної купівлі-продажу товарів :
- A. продаж товарів, що існують на момент укладання договору, або будуть виготовлені у майбутньому;
 - B. продаж товарів на аукціонах;
 - C. порядок укладання договорів купівлі-продажу товарів;
 - D. відповідальність продавця, за шкоду, завдану товаром здоров'ю будь-якої особи.
5. Колізійні прив'язки можуть застосовуватися до:
- A. правовідносин з національним елементом;
 - B. правовідносин між державами;
 - C. особистого статусу фізичних і юридичних осіб, правового становища майна, угод та юридичних фактів.
 - D. правовідносин з іноземним елементом.

Тема №4. Сімейне право.

1. В Україні для іноземців у шлюбно-сімейних відносинах встановлено:
- A. національний режим;
 - B. спеціальний режим;
 - C. режим недискримінації;
 - D. режим найбільшого сприяння.
2. Шлюб між громадянином України та іноземцем реєструється в Україні:
- A. За законодавством України;
 - B. за законодавством держави іноземця;
 - C. за законодавством будь-якої держави за вибором осіб, що беруть шлюб;
 - D. за нормами міжнародного права.
3. Шлюб між іноземцями, зареєстрований за межами України за законом держави місця його реєстрації в Україні є:
- A. недійсним;
 - B. дійсним;
 - C. може бути визнаний дійсним, якщо немає перешкод, встановлених Сімейним кодексом України;
 - D. може бути визнаний дійсним на умовах взаємності.
4. Розірвання шлюбу між громадянами України, здійснене за межами України за законом відповідної держави, є:
- A. недійсним в Україні;
 - B. дійсним, якщо один із подружжя в момент розірвання шлюбу проживав за

межами України;

С. дійсним, якщо обоє з подружжя в момент розірвання шлюбу проживали за межами України;

Д. дійсним, якщо обоє членів подружжя виявили бажання його розірвати.

5. Перешкодами для вступу у шлюб іноземців на території України за законодавством України є:

А. пряма лінія споріднення;

В. перебування у шлюбі;

С. фізичні вади (глухота, сліпота);

Д. одностатевість.

Тема №5. Спадкові відносини в міжнародному публічному праві.

1. Спадкові відносини регулюються правом держави, де:

А. У якій спадкодавець мав останнє місце проживання;

В. На території якої знаходиться спадкове майно;

С. Складено заповіт;

Д. Подана заява про прийняття спадщини.

2. Іноземці відповідно до законодавства України мають право:

А. Тільки спадкувати майно;

В. Тільки заповідати майно;

С. Спадкувати і заповідати майно;

Д. Бути відсторонені від спадкування на вимогу українських спадкоємців.

3. Спадкові відносини регулюються:

А. Особистим законом фізичної особи в момент складання або скасування заповіту;

В. Правом держави, у якій спадкодавець мав останнє місце проживання;

С. Законом громадянства спадкодавця;

Д. Законом місця проживання спадкодавця в момент складання або скасування заповіту.

4. Спадкування нерухомого майна регулюється:

А. Правом держави, громадянином якої є спадкодавець;

В. Правом держави, на території якої знаходиться майно;

С. Законом держави.

В якій спадкодавець мав останнє місце проживання;

Д. Законом місця проживання спадкоємця.

5. Форма заповіту визначається правом держави:

А. Місця складання заповіту

В. Держави, громадянином якої був заповідач

С. Держави місця проживання в час складання заповіту або смерті;

Д. У якій спадкодавець мав постійне місце проживання в момент складання заповіту або в момент смерті.

Тема №6. Трудові відносини і соціальне забезпечення.

1. Іноземний елемент – це:

А. правовідносини між іноземцями, які регулюються правом іноземної держави;

В. джерело права іноземної держави, щодо іноземців та осіб без громадянства;

- C. юридичний факт, що мав чи має місце за кордоном, об'єкт, який знаходиться на території іноземної держави та суб'єкт, який має іноземну незалежність.
- D. товар чи продукція іноземного походження.
2. Норми міжнародного договору застосовуються до цивільноправових відносин у контексті міжнародного публічного права;
- A. шляхом трансформації їх у норми внутрідержавного права;
- B. безпосередньо, якщо не суперечать нормам національного правового акту;
- C. опосередковано, якщо суперечать нормам національного правового акту.
- D. якщо визнаються обома суб'єктами приватноправових відносин.
3. Позначте основні вимоги національного законодавства щодо надання дозволу на працевлаштування іноземців в Україні:
- A. дозвіл на працевлаштування має бути отриманий будь-яким іноземним громадянином чи особою без громадянства, незалежно від того постійно чи тимчасово вони перебувають на території України;
- B. дозвіл на працевлаштування іноземці отримують на підставі заяви, особисто поданої до центру зайнятості;
- C. дозвіл на працевлаштування видається на строк до одного року;
- D. дозвіл на працевлаштування може бути оформлений іноземцю за умови, що в країні (регіоні) відсутні працівники, що можуть виконувати цей вид роботи, якщо інше не передбачене міжнародними договорами України

Тема №7. Міжнародний цивільний процес.

1. Які питання відносять до міжнародного цивільного процесу?
- A. Міжнародна юрисдикція з цивільних справ.
- B. Цивільне процесуальне становище іноземців, осіб без громадянства, іноземних підприємств і організацій, іноземної держави та її дипломатичних представників, міжнародних організацій.
- C. Судових доказів у цивільних справах за участю іноземців.
- D. Відносини що виникають між позивачем та відповідачем.
2. Які нормативні акти є джерелами міжнародного цивільного процесу?
- A. Конституція України.
- B. Цивільний процесуальний кодекс України.
- C. Міжнародні договори.
- D. Судові прецеденти.
3. Які підстави визначення підсудності справ судами України?
- A. Якщо сторони своєю угодою передбачили підсудність справи з іноземним елементом
- B. Якщо відповідач на території України має місце проживання або місцезнаходження, або рухоме чи нерухоме майно.
- C. У справах про відшкодування шкоди, її завдано на території України.
- D. Якщо міжнародна судова інстанція визнала компетентним суд України.
4. В яких випадках підсудність судам України є виключною?
- A. Якщо спадкодавець був громадянином України і мав в ній місце проживання.
- B. Якщо у справі, яка стосується правовідносин між дітьми та батьками, обидві сторони мають місце проживання в Україні.

С. Якщо у справі, яка стосується правовідносин між подружжям, шлюб був укладений в Україні.

Д. Якщо у справах про банкрутство боржник був створений відповідно до законодавства України.

5. Яка мета направлення судових доручень?

А. вручення документів за кордоном.

В. отримання доказів за кордоном.

С. налагодження співробітництва між судовими інстанціями.

Д. вчинення окремих процесуальних дій за кордоном.

Тема №8. Міжнародний комерційний арбітраж.

1. До міжнародного комерційного арбітражу можуть за угодою сторін передаватися такі спори :

А. спори з договірних та інших цивільно-правових відносин, що виникають при здійсненні зовнішньоторговельних та інших видів міжнародних економічних зв'язків, якщо комерційне підприємство хоча б однієї із сторін знаходиться за кордоном;

В. спори підприємств з іноземними інвестиціями і міжнародних об'єднань та організацій, створених на території України, між собою, спори між їх учасниками, а так само їх спори з іншими суб'єктами права України;

С. Спори між українськими суб'єктами господарювання, якщо вони здійснюють зовнішньоекономічну діяльність і належним чином зареєстровані як такі;

Д. спори між іноземними юридичними особами.

2. Міжнародні арбітражні суди є :

А. постійно діючі;

В. діючі на протязі одного року;

С. випадкові;

Д. суди одного арбітра.

3. Учасниками арбітражного процесу можуть бути?

А. арбітр;

В. експерт;

С. прокурор;

Д. захисник (адвокат).

4. 8. Що таке арбітражний суд ad hoc?

А. Звичайний комерційний арбітраж;

В. Комерційний арбітраж англосовітських країн;

С. Арбітраж, що утворюється для розгляду конкретної справи;

Д. Постійно діюча палата третейського суду.

5. При яких організаціях України існують постійно діючі міжнародні комерційні арбітражі?

А. При Національному банку України.

В. При Вищому господарському суді України.

С. При Торгово-промисловій палаті України.

Д. При Вищій раді юстиції України.

4. КОНТРОЛЬНІ ЗАПИТАННЯ

1. Міжнародне публічне право в національній правовій системі та міжнародному праві.
2. Предмет, суб'єкти та об'єкти міжнародного публічного права.
3. Іноземний елемент як ознака міжнародних приватноправових відносин та його види.
4. Джерела міжнародного публічного права, їх загальна характеристика та особливості.
5. Принципи міжнародного публічного права.
6. Принципи та функції міжнародного публічного права.
7. Сучасні проблеми міжнародного публічного права.
8. Тенденції розвитку та особливості предмета міжнародного публічного права зарубіжних держав.
9. Поняття та види іноземного елемента у відносинах цивільноправового характеру.
10. Концепція *Lex mercatoria* і міжнародне публічне право.
11. Колізійно-правовий і матеріально-правовий способи регулювання правовідносин, ускладнених іноземним елементом.
12. Загальна характеристика джерел міжнародного публічного права, їх види.
13. Внутрішнє законодавство як джерело міжнародного публічного права.
14. Міжнародний договір як джерело міжнародного публічного права.
15. Судовий прецедент як джерело міжнародного публічного права в окремих країнах системи загального права.
16. Звичай як джерело міжнародного публічного права.
17. Класифікація та система джерел міжнародного публічного права.
18. Багатосторонні договори, які містять уніфіковані колізійні та матеріальні норми.
19. Значення судової і арбітражної практики в системі джерел міжнародного публічного права
20. Співвідношення міжнародного публічного та міжнародного публічного права.
21. Значення порівняльного правознавства стосовно міжнародного публічного права.
22. Класифікація колізійних норм за різними критеріями.
23. Особливості застосування автономії волі у міжнародному публічному праві.
24. Множинність колізійних прив'язок.
25. Дія колізійних норм у часі.
26. Правовий статус іноземних громадян та осіб без громадянства в Україні.
27. Особистий закон фізичної особи в міжнародному публічному праві.
28. Колізійні питання дієздатності іноземців.
29. Правовий режим правочинів з іноземним елементом за участю держави.
30. Загальна характеристика про право, що застосовується до права власності та інших речових прав.
31. Колізійні питання права власності.
32. Правова характеристика колізійної прив'язки «закон місця знаходження

речі» (*lexreisitae*) та інших колізійних прив'язок, що застосовуються у вирішенні колізійних питань відносин власності.

33. Поняття зовнішньоекономічної угоди.

34. Універсальні міжнародні конвенції про зовнішньоторгівельну купівлю-продаж.

35. Звичай у міжнародній торгівлі. *Lexmercatoria*.

36. Класифікація зовнішньоекономічних договорів та особливості їх виконання.

37. Форма зовнішньоекономічної угоди (контракту) та її базові положення.

38. Поняття і умови укладення шлюбу.

39. Процедура оформлення шлюбу. Консульський шлюб.

40. Регулювання відносин подружжя в міжнародному публічному праві.

41. Процедура розірвання шлюбу в міжнародному публічному праві.

42. Регламентація відносин батьків і дітей у міжнародному публічному праві.

43. Правовий інститут усиновлення в міжнародному публічному праві.

44. Спадкове право у міжнародному публічному праві.

45. Колізії щодо об'єкта спадкових відносин;

46. Колізії відносно здатності до складання заповіту;

47. Колізії відносно форми заповіту.

48. Спадкові права іноземців в Україні та громадян України за кордоном.

49. Колізійні норми МПРП, які регулюють перехід спадкоємства до держави.

50. Спадкування за заповітом в зарубіжних країнах.

51. Колізійні питання трудових відносин.

52. Право, що застосовується до трудового договору.

53. Праця громадян України за кордоном.

54. Регулювання посередництва у працевлаштуванні на роботу за кордоном. 55.

Колізійне регулювання міжнародних трудових відносин.

56. Принцип автономії волі; закон місця укладення договору; закон місця виконання трудової функції.

57. Поняття міжнародного цивільного процесу.

58. Міжнародна підсудність, виключна підсудність та пророгаційні угоди.

59. Право на судовий захист іноземців у різних державах.

60. Цивільні процесуальні права іноземців в Україні та громадян України за кордоном.

61. Підсудність цивільних справ за участю іноземних осіб.

62. Роль конвенцій Міжнародної організації праці (МОП) у регулюванні міжнародних трудових приватно-правових відносин.

63. Ліцензування діяльності, пов'язаної із працевлаштуванням громадян України за кордоном.

64. Правове регулювання праці співробітників міжнародних та міжурядових організацій.

65. Право на судовий захист і цивільні процесуальні права та обов'язки іноземних громадян, осіб без громадянства та іноземних підприємств і організацій в Україні. Процесуальне положення іноземної держави.

66. Підсудність цивільних справ за участю іноземних осіб.

67. Визнання та виконання іноземних судових рішень.

68. Підстави відмови у визнанні та виконанні іноземного судового рішення.
69. Поняття, зміст і місце цивільного процесу в системі міжнародного публічного права.
70. Поняття і правова природа міжнародного комерційного арбітражу, міжнародно-правові засади його діяльності.
71. Види третейських (арбітражних) судів. Арбітраж ad hoc.
72. Міжнародний комерційний арбітражний суд і Морська арбітражна комісія при Торгово-промисловій палаті України, їх компетенція і регламентація діяльності.
73. Основні положення Закону України «Про міжнародний комерційний арбітраж».
74. Арбітражна угода: форма, зміст та правове значення. .
75. Міжнародні регламенти, типовий закон про міжнародний комерційний арбітраж ЮНСІТРАЛ.
76. Арбітражні рішення, порядок їх виконання.
77. Арбітражне застереження.
78. Третейський запис та компетенція міжнародного комерційного арбітражу.
79. Підстави для відмови у визнанні та виконанні іноземних арбітражних рішень.
80. Історія розвитку міжнародного комерційного арбітражу.
81. Морська арбітражна комісія при Торгово-промисловій палаті України.
82. Міжнародний комерційний арбітраж при Торгово-промисловій палаті України.
83. Міжнародно-правові засади діяльності третейських судів.

5. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Нормативно-правові акти

1. Конституція України від 28.06.1996 № 254к/96-ВР. // Відомості Верховної Ради (ВВР), 1996, № 30, ст. 141.
2. Господарський кодекс України // Відомості Верховної Ради (ВВР), 2003, N 18, N 19-20, N 21-22, ст.144
3. Сімейний кодекс України від 10.01.2002 № 2947-III // Відомості Верховної Ради (ВВР), 2002, № 21-22, ст.135.
4. Цивільний кодекс України від 16.01.2003 № 435-IV // Відомості Верховної Ради (ВВР), 2003, №№ 40-44, ст.356.
5. Цивільний процесуальний кодекс України від 18.07.1963 № 1501-VI / Електронна комп'ютерна база <http://www.rada.gov.ua>.
6. Закон України «Про міжнародний комерційний арбітраж» від 24.02.94 р. / Закони України: том 7. - К.: 1997. - С. 182-196.
7. Закон України «Про зовнішньоекономічну діяльність» від 16.04.91 р. № 959-XII / Закони України. Том 1. - К.: 1996. - С. 333- 367.
8. Закон України «Про міжнародне публічне право»// Відомості Верховної Ради (ВВР), 2005, N 32, ст.422
9. Закон України «Про міжнародні договори України» від 29 червня 2004 р. //

Голос України -03.08.2004 - № 142

10. Про застосування Міжнародних правил інтерпретації комерційних термінів /Международное частное право. Учебное пособие. Харьков: Консум, 1998. - С. 448-449.

11. Наказ Міністерство економіки та з питань європейської інтеграції України від 06.09.2001 № 201 «Про затвердження Положення про форму зовнішньоекономічних договорів (контрактів)» /Електронна комп'ютерна база <http://www.rada.gov.ua>.

12. Гаазька конвенція з питань цивільного процесу від 01.03.1954 /Закони України. Міжнародні договори України. Том 14. - К.: 1998.- С.1143-1156.

13. Інкотермс Офіційні правила тлумачення торговельних термінів Міжнародної торгової палати (редакція 2000 року) від 01.01.2000/ Урядовий кур'єр N 68 від 10.04.2002. 14. Конвенція про громадянство одруженої жінки від 20.02.1957 /Права людини і професійні стандарти для юристів в документах міжнародних організацій. - Амстердам-Київ: 1996. - С. 121-123.

15. Конвенція про колізії законів, що стосуються форми заповітних розпоряджень від 05.10.1961 /Международное частное право. Сборник документов. - М.: БЕК, 1997. - С.664-667.

16. Конвенція про права дитини від 20.11.1989 /Закони України. Міжнародні договори України. Том 14. - К.: 1998.-С. 10-26.

17. Конвенція про право, що застосовується до режимів власності подружжя від 14.10.1978/Международное частное право. Сборник документов. - М: БЕК, 1997. - С. 694-699.

18. Конвенція про правову допомогу та правові відносини у цивільних, сімейних та кримінальних справах від 22.01.1993 /Україна в міжнародно-правових відносинах. Боротьба із злочинністю та взаємна правова допомога. Книга 1. К.: Юрінком, 1996.

19. Конвенция о признании и приведении в исполнение иностранных арбитражных решений, 1958 г. // Международные контракты: Сб. междунар. норм актов / Сост.: Т.С. Кивалова, Т.Р. Короткий; Под ред. М.Е. Черкеса. – О., 2003;

20. Конвенция, учреждающая Всемирную организацию интеллектуальной собственности, 1967 г. // Минков А.М. Международная охрана интеллектуальной собственности. – СПб., 2001;

21. Конвенция по вопросам юрисдикции и принудительного исполнения судебных решений в отношении гражданских и коммерческих споров, 1968 г. // Нешатаева Т.Н. Международный гражданский процесс: Учеб. пособие. – М., 2001;

22. Нью-йоркська конвенція про визнання та виконання іноземних арбітражних рішень від 10.06.1958 /Международная торговля. Международный гражданский процесс. -Минск.:Амалфея, 1999. - С. 280-293.

23. Угода Глав держав Співдружності Незалежних Держав про власність колишнього Союзу РСР за кордоном від 30.12.1991 /Международное публичное право. Сборник документов. Том 1 . - М.:БЕК, 1996. - С. 173-175

Базова література

24. Вишновецька С. В., Корнєєв Ю. В. Міжнародне публічне право: Навч. посіб. / С. В. Вишновецька, Ю. В. Корнєєв. – К. : Центр учбової літератури, 2019. – 164 с.
25. Кравцов С.О. Міжнародний комерційний арбітраж та національні суди: монографія. – Х.: Право, 2014. – 232 с.
26. Килимник І. І. Міжнародне публічне право : навч. посібник / І. І. Килимник, А. М. Бровдій ; Харків. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О. М. Бекетова; Харків : ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2018. – 111 с.
27. Марышева Н.И. Международное частное право – 3-е изд., перераб. и доп. – М.: Wolters Kluwer, 2010 – 928 с.;
28. Мироненко І.В. Міжнародне публічне право: Навчальний посібник. – Івано-Франківськ, 2010.
29. Міжнародне публічне право : навч. посібник / І. І. Килимник, А. М. Бровдій ; Харків. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О. М. Бекетова; Харків : ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2018. – 111 с.
30. Міжнародне публічне право : Навч. посіб. / Бичкова С. С., Іванов Ю. Ф., Чурпіта Г. В. та ін.; За ред. Ю. Ф. Іванова. – К.: Алерта, 2018.– 390 с.
31. Міжнародне публічне право : підруч. для студ. юрид. вищ. навч. закл. / В. А. Бігун, Є. М. Білоусов, І. М. Жуков ; за ред. проф. В. П. Жушмана та доц. І. А. Шуміло. — Х. : Право, 2015. — 320 с.
32. Міжнародне публічне право. Навчальний посібник / За ред. С.Г.Кузьменка. – К.: Центр учбової літератури, 2010. – 316 с.;
33. Международное частное право. Общая часть: учебник / Г.С. Фединяк, Л.С. Фединяк. – Харьков: Право, 2015. – 352 с.
34. Международное частное право: Учебник. В 2 т. Т. 1: Общая часть / Отв. ред. С.Н. Лебедев, Е.В. Кабатова. – М.: Статут, 2011. – 400 с.;
35. Міжнародне публічне право: підруч. для студ. юрид. вищ. навч. закл. / В.А. Бігун, Є.М. Білоусов, І.М. Жуков; за ред. проф. В.П. Жушмана та доц. І.А. Шуміло. – Х.: Право, 2015. – 320 с.
- Спеціальна література**
36. Буяновська О. Практика визнання та виконання рішень МКАС при ТПП України в іноземних державах відповідно до Нью-Йоркської конвенції 1958 р. // Право України. – 2014. – № 12. – С. 83-93.
37. Венгрия Ю. Пропозиції вдосконалення колізійного права України у сфері договірних зобов'язань // Право України. – 2013. – № 7. – С. 55-62;
38. Гаврік Р.О. До питання про законну силу рішення третейського суду // Часопис Хмельницького університету управління та права. – 2013. – № 3. – С. 185-190
39. Гайдун О. Інтерпретація застосовуваного права європейськими арбітражами: розмежування базових понять // Право України. – 2016. – № 5. – С. 48-54;
40. Кисіль В. Спадкові відносини в сучасному міжнародному публічному праві // Право України. – 2013. – № 7. – С. 154-182;
41. Кісанов Д.О. Поняття, принципи та об'єкти речового права згідно німецького цивільного уложення // Правове життя сучасної України: матер.

Міжнародн. конф. проф.-викл. складу (Одеса, 20-21 квітня 2012 р.). Т. 3 / відп. за випуск д.ю.н., проф. В.М. Дрьомін / Націон. ун-т «Одеська юридична академія». – Одеса: Фенікс, 2012. – С. 126-128;

42. Львов Б. Вдосконалення національного законодавства у сфері міжнародного комерційного арбітражу і третейського розгляду спорів у процесі судової та конституційної реформ в Україні // Право України. – 2016. – № 5. – С. 12-18;

43. Майданик Л. Поняття та механізм комерціалізації інтелектуальної власності в Україні // Юридична Україна. – 2014. – № 7. – С. 39-45;

44. Марченко В. Інкотермс: диспозитивні правила чи імперативна вимога // Інтелектуальна власність: наук.-практ. журн. – 2013. – № 7. – С. 64-66;

45. Мельниченко О.В. Міжнародні договори в системі сімейного законодавства України та ЄС // Часопис Київського університету права. – 2014. – № 4. – С. 317-320

46. Селівон М. Про деякі питання взаємодії судів із міжнародним комерційним арбітражем // Право України. – 2014. – № 12. – С. 27-36

47. Тарнавська А. Становлення інституту медіації в умовах євроінтеграційних процесів України // Публічне право. – 2015. – № 1. – С. 211-218.

Дем'янчук Ю. В.
МІЖНАРОДНЕ ПУБЛІЧНЕ ПРАВО.
Методичні вказівки до практичних занять здобувачів першого
(бакалаврського) рівня вищої освіти
за галуззю знань
08 Право
спеціальністю
081 Право,
Вінниця
2023